

Raadsleden zuchten onder hoge werkdruk en lage beloning (08/02/2008)

Fractievoorzitters en raadsleden van de grote en middelgrote steden trekken aan de bel. Ze vinden de werkdruk te hoog en hun beloning te laag. Gaat de vergoeding niet omhoog, dan dreigt leegloop.

Peter van Heemst, fractievoorzitter voor de PvdA in Rotterdam, startte eind vorig jaar de discussie over de magere vergoeding die raadsleden in met name de grote steden ontvangen. Hij schreef er een artikel over in de Volkskrant onder de kop 'Onze gemeenteraadsleden worden uitgewoond.' Niet veel later kreeg hij bijval van zijn partijgenoten in Amsterdam, Den Haag en Utrecht. In een brief aan het Centrum voor Lokaal Bestuur luchtte het viertal vervolgens hun hart.

Dat zij met hun roep om een hogere vergoeding de kans lopen uitgemaakt te worden voor zakkenvullers, namen zij op de koop toe. 'Het is een tikkeltje gênant om als politicus te praten over je eigen werkbelasting, rechtspositie en faciliteiten,' schreven ze. Maar de nood is hoog. Van Heemst: 'Er komt ontzettend veel werk op raadsleden af, vooral in de grote steden. In Rotterdam onderzocht een speciale commissie een bouwschandaal. Vijf raadsleden waren drie tot vier maanden bijna constant met dat onderzoek bezig.'

Idealisme

De klachten van Van Heemst staan niet op zichzelf. In nog geen anderhalf jaar tijd vertrokken volgens zijn berekening zes fractievoorzitters in (middel)grote steden voortijdig. Zo trad in Den Haag PvdA-fractievoorzitter Taetske van der Reijl kort na haar aantreden terug om plaats te maken voor Marieke Bolle. Van der Reijl kon haar werk als fractievoorzitter niet meer combineren met haar gezin en haar werk op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Peter van Heemst vindt dat erkend moet worden dat het fractievoorzitterschap in vooral de grote steden een fulltime baan is, waar een normale vergoeding tegenover moet staan. 'Idealisme is er, maar daarmee is het verhaal niet af. Het dualisme dat in 2002 is ingevoerd, vraagt ontzettend veel extra inzet. Daarnaast zijn de laatste jaren veel zware rijkstaken naar gemeentelijk niveau overgeheveld. Denk maar eens aan de Wet maatschappelijke ondersteuning.' De vier PvdA-fractievoorzitters kregen bijval van het CDA. Uit een onderzoek van de CDA-bestuurdersvereniging bleek dat van de ruim achttienhonderd CDA-raadsleden de helft de werkdruk te hoog vindt. Tien procent van de raadsleden zou het liefst onmiddellijk stoppen.

Een van de opstellers van het rapport is Jo-Annes de Bat, directeur van de CDA-bestuurdersvereniging en raadslid in Goes. De Bat: 'Een van de problemen is dat er meer in plaats van minder vergaderd wordt, onder meer als gevolg van de rijkstaken die op gemeenten afkomen. Daar komt bij dat veel raadsleden vanuit onzekerheid onderwerpen niet los willen of kunnen laten en alles nauwgezet willen weten en lezen. Terwijl een van de grondgedachten van het dualisme was: het college loopt voorop, de gemeenteraad controleert achteraf. De praktijk leert echter anders.' Jo-Annes de Bat voegt er aan toe dat de werkdruk die de fractievoorzitters ervaren hoog is omdat zij meer en meer het politieke gezicht van de fractie bepalen. 'Dat probleem speelt overal, dus niet alleen in de vier grote steden,' aldus De Bat.

Fractievoorzitter Jan Seton van het CDA in de stad Groningen herkent de problemen, maar tilt er minder zwaar aan. 'Natuurlijk is de druk op raadsleden groot. Maar met enige creativiteit vinden we oplossingen, bijvoorbeeld door bij de taakverdeling meer rekening te houden met iemands privé-situatie. Iemand die met pensioen is, heeft meer tijd dan iemand met een baan en een gezin.' Seton vindt wel dat eens kritisch gekeken moet worden naar de hoogte van de vergoeding die de fractievoorzitters ontvangen. 'Die mag best omhoog.' Om dat te onderstrepen heeft burgemeester Henk Jan Meijer van Zwolle zich namens de grote steden, die verenigd zijn in de G27, achter de oproep geschaard te kijken naar deze vergoedingen.

Manager

Met een hogere vergoeding kunnen raadsleden en fractievoorzitters aantreden die voldoen aan hoge eisen, is de achterliggende gedachte. Manon van de Garde, fractievoorzitter van de PvdA in Amsterdam, is het daar hartgrondig mee eens. 'Een fractievoorzitter is steeds vaker een manager. Daar stel je andere eisen aan en daar hoort dan ook een

adequate vergoeding bij,' zegt zij. Bijkomend voordeel van een meer volwassen vergoeding is dat raadsleden minder snel na vier jaar ermee ophouden. 'Op deze wijze kun je kwaliteit vasthouden,' verwacht Van de Garde. Een gevaar dat kleeft aan een hogere vergoeding is dat financiële avonturiers aangetrokken worden, erkent zij. 'Maar dat probleem kun je aanpakken door een goede en strenge selectie.'

Ellentrees Müller was in Almere lid van de VVD-fractie voordat zij er fractievoorzitter werd. Zij ervoer al snel dat het fractievoorzitterschap haar veel meer tijd kost. 'En daar staat een karige vergoeding tegenover. Daarom ben ik er het er mee eens dat de vergoeding voor met name fractievoorzitters wordt opgetrokken,'vindt zij. Raadsleden hoeven, wat haar betreft, niet echt meer te gaan verdienen. Wel moeten zij vooraf gewezen worden op de te verwachten werkdruk.

2010

De klachten en wensen van de PvdA-fractievoorzitters van de vier grote steden en van de CDA-bestuurdersvereniging liggen inmiddels bij de betrokken bewindslieden en fracties in de Tweede Kamer op tafel. Het verbeteren van de financiële positie van de fractievoorzitters en raadsleden heeft haast, stellen betrokkenen. Want inmiddels is - binnenskamers - in veel fracties al begonnen met het nadenken over de gemeenteraadsverkiezingen van 2010. En over de vraag wie op de kandidatenlijst moet komen.

Van Heemst: 'Op de nieuwjaarsrecepties werd al volop gesproken over de verkiezingen van 2010. Daarom is haast geboden, er moet snel een beter systeem komen.' Hoe dat eruit moet gaan zien staat hem als voormalig PvdA-Kamerlid helder voor ogen. 'Ik ben voor een kleinere gemeenteraad. Tegelijkertijd moet erkend worden dat het raadslidmaatschap in met name de grote steden een zware verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Het is een fulltime baan en daar hoort een solide rechtspositie bij die te vergelijken valt met die voor de leden van de Tweede Kamer.'

Onderzoek vertrek raadsleden

In de 25 grootste gemeenten, die allemaal meer dan honderdduizend inwoners tellen en minimaal 39 raadsleden, hebben sinds de raadsverkiezingen van twee jaar geleden 76 raadsleden hun raadslidmaatschap beëindigd, zo blijkt uit onderzoek van Binnenlands Bestuur. Andere prioriteiten in de vorm van een nieuwe baan buiten de politiek en de te zware combinatie van werk en raadslidmaatschap was in een derde van de gevallen de reden voor vertrek. Een derde belangrijke reden om de gemeenteraad, het hoogste orgaan in het lokaal bestuur, te verlaten is het aanvaarden van een bestuurlijke of ambtelijke functie. Het burgemeesterschap is daarbij het meest populair.

Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau UZ3/Peter Faber in opdracht van Binnenlands Bestuur. De onderzoeksperiode omvat de periode 6 maart 2006 (raadsverkiezingen) tot 1 februari 2008. Sindsdien is het aantal vertrekkers weer gegroeid: in Haarlemmermeer is afgelopen week CDA-raadslid Johan Rip vanwege interne partijpolitieke redenen gestopt en in Apeldoorn heeft PvdA-raadslid Barbara Lemstra er de brui aan gegeven.

Vertrokken raadsleden naar politieke partij

Totaal vertrokken	76
VVD	21
PvdA	15
CDA	11
SP	8
D66	6
Lokaal	6
GroenLinks	4
ChristenUnie	4
Leefbaar	1

Vertrokken raadsleden sinds raadsverkiezingen 6 maart 2006

1	Leiden	18%
2	Amsterdam	16%
3	Groningen	15%
4	Rotterdam	13%
5	Haarlemmermeer	10%
6	Zwolle	10%

7	Almere	8%
8	Arnhem	8%
9	Breda	8%
10	Emmen	8%
11	Zaanstad	8%
12	Zoetermeer	8%
Totaal	Totaal van 25 grote gemeenten	8%

Neerleggen raadslidmaatschap in 100.000+-gemeente

Combinatie met drukke baan	20%
Bestuurlijke of ambtelijke functie	18%
Tweede Kamerlidmaatschap	15%
Nieuwe baan elders	12%
Politieke overwegingen	12%
Privé-overwegingen	7%
Verhuizing	7%
Overlijden	5%
Ziekte	4%
Provinciale Staten	1%

Burgemeester	8%
Wethouder	5%
Griffier	3%
Gemeentesecretaris	1%
Voorzitter deelgemeente	1%

Jaargang: 2008, aflevering 06, pagina 13

Auteur: Jan van der Ven

[reageer](#)

[print](#)

[terug naar overzicht](#) | [Volgend](#)